

Yrityksen toiminnallinen valmius -kysely

Kysymys 1. Päästötietojen jäljitysketju

- Käytättekö 1.1.2026 alkaen oletusarvoja vai todellisia päästöarvoja?
- Jos käytätte todellisia arvoja, selvitä seuraavat asiat:
 - Miten saatte todelliset päästöarvot?
 - Kuvaa jäljitys- ja kirjausketju, esimerkiksi tietojärjestelmäkuvausten (kaavio) avulla tai sanallisesti. Tarvittaessa selvennä kaaviokuva sanallisesti.
 - Miten kirjanpidostanne selviää tiedot eri tuotannon vaiheissa tulevista päästöistä? Jäljitys- ja kirjausketjuun kuuluvat muun muassa tuotteen ja tuotteiden eri osien päästöt.

Kysymys 2. Kirjanpito

CBAM-ilmoittajalla pitää olla päästötietojen laskentaan tarvittavista tiedoista kirjanpito, joka pitää säilyttää viisi vuotta.

- Kuvaa CBAM-kirjanpitoanne joko sanallisesti tai liitä kuvakaappaus kirjanpitojärjestelmästäne. Kerro myös kirjanpitojärjestelmän nimi.
 - Käykö kirjanpidostanne ilmi, onko käytetty oletusarvoja vai todellisia arvoja?
 - Jos käytätte todellisia päästöarvoja, oletteko varautuneet 1.1.2026 lähtien tallentamaan myös todennusraportit kirjanpitoonne?
 - Miten kirjanpidostanne linkittyvät päästölaskenta ja tullaukset?
 - Kirjanpidossa täytyisi olla yhteenveto tuonti- ja päästötiedoista, samassa tiedostossa, joko raporttimuodossa tai esimerkiksi excel-tiedostona. Yhteenvedolla tai raportilla täytyy olla nähtävillä:
 - CBAM-tilinumero (generoidaan luvan myöntämisen yhteydessä, otsikkotasolla).
 - Yrityksen nimi ja EORI/y-tunnus (otsikkotasolla).
 - Tullauspäätöksen numero.
 - Kunkin tuontierän tullinimikkeet.
 - Paljous kg.
 - Alkuperämaa.
 - Suora päästö CO₂e/tn.
 - Epäsuora päästö CO₂e/tn.
 - Päästöt CO₂e/tn (kyseisen erän päästöt tullinimikkeittäin).
 - Onko kirjanpidossa käytetty oletusarvoa vai todellista arvoa (tieto voi olla myös otsikkotasolla, jos aina käytetään jompaakumpaa, muutoin aina rivitasolla).
 - Päästöraportin tunniste, jolla voidaan linkittää valmistajalta saadut päästötiedot juuri kyseiseen yhteenvedon riviin; tai vaihtoehtoisesti yhteenvedossa täytyy näkyä nämä tiedot
 - tavarat valmistaneen laitoksen tunnistetiedot.
 - tavarat valmistaneen laitoksen toiminnanharjoittajan yhteystiedot.
 - Liitteinä/linkitettyinä todentajien raportit tai tunniste, jolla sen voi muualta kirjanpidostanne löytää.
 - Mahdolliset todisteet hiilen hinnan tosiasiallisesta maksamisesta, linkitys, jolla pääsee kiinni juuri tämän kyseisen rivin todisteeseen.
- Onko Tullilla tarvittaessa (esim. tarkastuksen yhteydessä) pääsy kirjanpitoonne? Kirjanpito voi olla joko fyysinen tai sähköinen.

Kysymys 3. CBAM-raportointi ja CBAM-todistusten osto

- Kuka yrityksessänne vastaa CBAM-raportoinnista?

- Kuka yrityksessänne tulee vastaamaan tarvittavien CBAM-todistusten määrän laskemisesta ja niiden ostosta?

Kysymys 4. Sisäinen valvonta

Luvanhaltijan on seurattava CBAM-raportointia ja sen laatua. Hakijalla on oltava liiketoiminnan lajin ja laajuuden kannalta asianmukainen hallinnollinen organisaatio, joka soveltuu päästölaskennan hallinnointiin. Organisaation sisäisellä tarkastustoiminnalla kyetään estämään, havaitsemaan ja oikaisemaan virheet sekä estämään ja havaitsemaan laittomat tai luvattomat tapahtumat.

- Kuvaa, miten päästölaskentaan liittyvä seuranta ja sisäinen valvonta toteutetaan (milloin, miten ja kenen toimesta?). Sisäisen valvontajärjestelmän tehtävänä on riskiperusteisesti luoda toimintamalleja ja työkaluja toiminnan seurantaan ja laadunvalvontaan.
 - Onko käytössänne laatujärjestelmä/toimintajärjestelmä/laatusertifikaatteja?
- Kuka toimii sisäisen valvonnan vastuuhenkilönä?
- Mitä toimenpiteitä käytätte, jos havaitsette toiminnassanne virheitä?
- Kerro hallinnollisesta organisaatiostanne. Apuna voi käyttää esimerkiksi organisaatiokaaviota.
- Jos olette havainneet virheitä sisäisen valvonnan avulla, kerro näistä tapauksista ja kuvaa miten olette toimineet, jotta samankaltaisia virheitä ei enää tapahdu?